

Scientific Short Article

لاین‌های گزینش شده از بادمجان‌های بومی ایران در آزمایش‌های پیشرفته عملکرد

Selected Lines from Iranian Eggplant Landraces in Advanced Yield Traits

محمود باقری^۱، ساسان کشاورز^۲، عبدالجمیل زربخش^۳ و کریم عرب سلمانی^۴

۱ و ۲- به ترتیب مربی و محقق، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، کرج

۳- استادیار، مرکز تحقیقات کشاورزی صفی‌آباد، دزفول

۴- مربی، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان تهران، ورامین

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۲/۱۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۸/۲۳

باقری، م.، کشاورز، س.، زربخش، ع. ج. و عرب سلمانی، ک. ۱۳۹۲. لاین‌های گزینش شده از بادمجان‌های بومی ایران در آزمایش‌های پیشرفته عملکرد. مجله به‌نژادی نهال و بذر ۱-۲۹: ۸۵۹-۸۵۷

استان‌های مختلف جمع‌آوری و از آن‌ها بیست و دو لاین که از نظر کمی و کیفی برتری خود را نشان دادند به عنوان لاین‌های پیشرفته گزینش و خالص شده‌اند (Bagheri and Keshavarz, 2011). در این پروژه یک ساله، بیست و دو لاین مذکور در قالب آزمایش‌های پیشرفته همراه با توده محلی ورامین به عنوان شاهد در قالب طرح آماری بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار و در سه منطقه کرج، ورامین و دزفول مورد بررسی قرار گرفتند تا در نهایت بهترین لاین‌ها به عنوان لاین‌های پیشرفته، جهت انجام آزمایش‌های سازگاری و پایداری انتخاب شوند.

در این آزمایش بر اساس تجزیه مرکب و مقایسه میانگین عملکرد بین لاین‌ها نیز

بادمجان (*Solanum melongea* L.) گیاهی خودگشن از خانواده بادمجانیان (Solanaceae) و ایران در کمر بند دارای تنوع از نظر این محصول قرار گرفته است (Anonymous, 1985). روش به‌نژادی انتخاب لاین خالص (انتخاب تک بوته) روش مناسبی برای اصلاح توده‌های بومی گیاهان خودگشن است و با استفاده از این روش در سبزیجات خودگشن لاین‌ها و ارقام مطلوب بسیاری معرفی شده‌اند (Kallo, 1988). هاری (Hari, 2003) گزینش انفرادی را برای رسیدن به لاین‌های خالص در توده‌های بادمجان جمع‌آوری شده از مزارع کشاورزان توصیه کرده است.

در ایران توده‌های بومی بادمجان در مناطق مختلف وجود دارد و تا به حال یازده توده از

عملکرد و لاین B60 با میانگین عملکرد ۲۴/۸ تن در هکتار پایین‌ترین عملکرد را داشتند (جدول ۱).
 اختلاف معنی‌دار در سطح احتمال ۱٪ وجود داشت. لاین V44 با میانگین عملکرد ۳۹/۴ تن در هکتار و بازارپسندی خیلی خوب بالاترین

جدول ۱- مقایسه میانگین عملکرد لاین‌های بادمجان در سه منطقه ورامین، کرج و دزفول
 Table 1. Comparison of three years mean yield of eggplant lines in Varamin, Karaj and Dezful

لاین Line	میانگین عملکرد Mean yield (tha ⁻¹)	رتبه بازارپسندی Marketing rank
N12	34.6abc	11
N61	33.9abc	12
D7	37.1ab	5
D13	33.6abc	13
V44	39.4a	1
V61	28.9cd	22
B29	30.7bcd	20
B60	24.8d	23
M45	33.1abc	14
M60	32.8abc	15
SH2	34.7abc	10
SH12	31.2bcd	19
J10	34.9abc	9
BJ30	35.7abc	8
E17	38.1ab	3
E29	36.0abc	7
Y3	31.4abcd	18
Y6	30.6bcd	21
Y9	36.2abc	6
L27	32.6abc	16
L29	37.2ab	4
D1	38.7ab	2
Control	32.4abcd	17

میانگین‌ها با حداقل یک حرف مشترک فاقد اختلاف معنی‌دار در سطح احتمال ۱٪ بر اساس آزمون چند دامنه‌ای دانکن هستند.
 Means followed by at least one letter in common are not significantly different at the 1% probability level, using Duncan's multiple range test.

$$S_{\bar{x}} = 1.83$$

بر اساس نتایج این آزمایش دوازده لاین برتر شامل لاین‌های D1، D7، D13، SH2، BJ30 برای انجام آزمایش‌های سازگاری و پایداری انتخاب شدند.
 SH12، N12، N61، Y3، Y9، B29، V44 و

واژه‌های کلیدی: بادمجان، لاین‌های خالص، عملکرد، رتبه بازارپسندی.

References

- Bagheri, M., and Keshavarz, S. 2011.** Pure line selection from 5 Iranian eggplant (*Solanum melongena* L.) landraces. Iranian Journal of Horticultural Science 12 (1): 77-84 (in Persian).
- Hari, H. K. 2003.** Vegetable Breeding, Principles and Practices. Oscar Publications, Cambridge, UK. 188 pp.
- Kallo, G. 1988.** Vegetable Breeding. CRC Press Inc., Boca Raton, Florida, USA.

